

ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Підібрати показники, які б детально дозволили проаналізувати інноваційно-інвестиційний розвиток підприємства дуже складно. Зазвичай їх характеризують та порівнюють за допомогою понять «добре-погано», «є-немає», тощо. Або використовують експертні методи оцінки інноваційно-інвестиційного розвитку, тобто розробляють шкалу з відповідними балами, проводиться опитування, експерти виставляють бали, після чого проводиться узагальнення результатів та розробляються відповідні висновки та пропозиції.

Оцінювання рівня інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства повинно включати дослідження та аналіз наступних складових:

- ресурсної складової інновацій, яка спрямовує діяльність підприємства на пошук нових альтернативних ресурсів (сировини, матеріалів, енергії), дослідження ефективності використання ресурсів підприємства;

- технологічної складової інновацій, яка включає в себе розробку та впровадження інноваційних технологічних рішень, науково-обґрунтованих ідей, реалізація яких сприятиме впровадженню нових технологічних процесів на підприємстві, освоєнні технології виробництва нових видів продукції;

- ринкової складової інновацій, яка передбачає всебічний аналіз зовнішнього середовища підприємства та врахування макрофакторів (при виборі орієнтації на ринок підприємство чітко націлене на ринки збуту своєї продукції та пошук нових комерційно привабливих сегментів ринку).

Формування методичних підходів оцінювання інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства з урахуванням ресурсної, технологічної та ринкової складових діяльності буде сприяти реалізації ефективної стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства та забезпечить підприємству створення та виведення на ринок конкурентоспроможної продукції.

Методологічний підхід до оцінювання рівня інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства повинен також відповідати певним вимогам, головними з яких є:

- оцінювання інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства необхідно проводити з врахуванням усіх факторів, які впливають на його рівень, а якщо певною мірою не вдається врахувати усі фактори, потрібно виокремити найвагоміші, без врахування яких неможливо отримати обґрунтовану оцінку;

- аналізування інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства потребує проведення його кількісного оцінювання, результат якого повинен бути однозначним та характеризуватися припустимим рівнем точності, не заперечуючи можливість та необхідність якісного оцінювання;

- для оцінювання інноваційно-інноваційного розвитку підприємства потрібно заздалегідь створити потужну інформаційну базу, яка б включала усі необхідні дані, що характеризують усі аспекти діяльності підприємства та зовнішнє економічне середовище.

Для оцінювання інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств необхідно обрати групу показників, які б дозволили найбільш докладно та точно простежити і проаналізувати стан інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств.

Оскільки на підприємства впливають зовнішні і внутрішні фактори, то деякі вчені пропонують розглядати інноваційно-інвестиційний розвиток підприємств за допомогою наступних показників (рис. 1).

Розглядаючи науково-технічну складову інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства можна зробити наступний висновок, що за допомогою даної групи показників можна охарактеризувати рівень як наукової так і технологічної підготовки персоналу, технічний стан обладнання, рівень механізації виробництва тощо. За допомогою даної групи показників можна зробити висновок, чи спроможне підприємство виробляти нову продукцію.

Якщо розглядати фінансово-економічну та трудову складові то можна сказати, що за допомогою фінансово-економічних показників можна побачити в якому стані знаходиться підприємство чи інвестує воно кошти в інновації.

Окрім зазначеної вище методики, в Україні в основу методики визначення інвестиційної привабливості підприємства використовується Положення «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації», затверджене Наказом Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України від 26.01.2001 р. № 49/121 та зареєстрованого у Міністерстві Юстиції України 8.02.2001 р. № 121/5312.

Рис. 1. Показники, що характеризують складові інвестиційно-інноваційного розвитку підприємства

Відповідно до цього Положення оцінка підприємства включає в себе: як вертикальний аналіз (визначення питомої ваги окремих статей фінансових звітів), так і горизонтальний аналіз (порівняння величин відповідних показників за декілька періодів, їх зміни та тенденції, а також порівняння з іншими підприємствами галузі).

Основним джерелом інформації для визначення інвестиційної привабливості є бухгалтерська (фінансова) звітність підприємства за два останні календарні роки та останній звітний період, а саме: бухгалтерський баланс Ф.1 (річний або квартальний), звіт про дебіторську або кредиторську заборгованість (Ф.1-б), звіт про фінансові результати діяльності підприємства (Ф2), звіт про фінансово-майновий стан (Ф.3), примітки до річної фінансової звітності (Ф.5) та при необхідності, розшифровки дебіторсько-кредиторської заборгованості, структури запасів, готової продукції, основних фондів тощо.

Алгоритм розрахунку фінансових показників та їх нормативні значення визначені у відповідних додатках до нормативного документу. Для порівняння значень розрахункових показників у разі, якщо останнім звітним періодом, за який подається звіт про фінансові результати, є квартал, а всі попередні періоди, за які здійснюється розрахунок, є річними, необхідно дані квартального звіту про фінансові результати помножити на коефіцієнт $K = 4 / N$, де N – порядковий номер останнього звітного кварталу.

Усі розраховані коефіцієнти заносяться до спеціальної таблиці і визначається рейтингова оцінка підприємства. Дотримання критеріального рівня кожного з коефіцієнтів дає певний відсоток (питома вага конкретного коефіцієнта в загальній кількості показників), недодержання оптимального значення коефіцієнта дає 0 %. Потім набрана сума відсотків сумується і присвоюється підприємству рейтинг згідно певної рейтингової системи. Найбільше значення рейтингової оцінки 100 %.

Тільки грошові потоки, що надходять, здатні забезпечити окупність інвестиційного проекту, тому саме вони, а не прибуток стають центральним фактором в аналізі, тобто аналіз інвестиційних рішень повинен базуватися на вивченні доходів та видатків у формі грошових потоків.

Після вивчення принципів визначення грошових потоків, наступним етапом є ознайомлення з методами аналізу ефективності інвестиційних проектів.